

Verksamhetsredogörelse Riksdagens arvodesnämnd 2013

Till riksdagen

Riksdagens arvodesnämnd lämnar härmed följande redogörelse till riksdagen.

Stockholm den 12 februari 2014

Johan Hirschfeldt

Sven Johannisson

1. Inledning

Riksdagens arvodesnämnd är en självständig myndighet under riksdagen. Nämnden har två huvuduppgifter. Den ena är att fastställa månadsarvodet för riksdagens ledamöter. Den andra är att pröva frågor om jämkning av inkomstgaranti.¹ I avsnitt 4 och 5 nedan redovisas nämndens verksamhet i dessa avseenden.

Nämndens verksamhet styrs av bestämmelserna i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd. Materiella regler av betydelse för verksamheten finns i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen). För ärendehandläggningen gäller i övrigt bestämmelserna i förvaltningslagen (1986:223). Nämnden har också antagit en arbetsordning.

2. Sammansättning

Ledamöterna i nämnden har förordnats av riksdagsstyrelsen för perioden 2013–2016. Nämnden har följande sammansättning:

F.d. hovrättspresidenten Johan Hirschfeldt, ordförande

Hovrättspresidenten Fredrik Wersäll, ersättare för ordföranden

Landshövdingen Barbro Holmberg

Landshövdingen Peter Egardt

Som sekreterare tjänstgör hovrättsrådet Sven Johannisson.

Arvoden till nämndens ledamöter fastställs av Riksdagsförvaltningen. Sekreterarens arvode fastställs av nämnden.

3. Sammanträden

Under verksamhetsåret har nämnden sammanträtt fyra gånger, varav en gång per capsulam. Sammanträdena har ägt rum i Stockholm.

4. Beslut om ledamotsarvodet

Enligt 3 kap. 1 § ersättningslagen ankommer det på nämnden att fastställa ett månadsarvode för ledamöter av riksdagen. Denna ordning har gällt sedan 1994 då nämnden inrättades. I samband därmed upphörde också den tidigare ordningen med en koppling mellan ledamotsarvodet och lönerna för vissa grupper av statliga tjänstemän.

---

¹Från och med den 1 maj 2014 ankommer det också på nämnden att fatta beslut om ekonomiska avgångsförmåner för riksdagsledamöter som lämnar sitt uppdrag.

Nämndens bedömning av arvodesfrågan utgår från de överväganden som gjordes när arvodesystemet sågs över 1998 (förs. 1998/99:RFK3). Då föreslogs en engångsvis höjning av arvodesnivån. I anslutning därtill gjordes vissa uttalanden om nivån. Konstitutionsutskottet (1998/99:KU1) ställde sig bakom de skäl som förslaget byggde på, nämligen ledamöternas ställning i det demokratiska systemet, den arbetsinsats uppdraget förutsatte och de särskilda förhållanden som gäller för uppdraget. Härtill kom att det är angeläget att kunna rekrytera personer från tillräckligt breda samhällsskikt samt att arvodet var lågt såväl vid en internationell jämförelse som vid en jämförelse med vissa förtroendevalda i större kommuner och landsting.

När det gällde arvodesförändringar ansågs det i förslaget till riksdagen att nämnden borde beakta den allmänna löneutvecklingen på arbetsmarknaden och värdera riksdagsarvodet ur ett brett perspektiv.

Det finns inget krav på att det ska ske en årlig förändring av arvodet. Under senare år har dock arvodet ändrats årligen genom beslut under hösten. Beslut om arvodet får inte överklagas.

Beslut i arvodesfrågan bereds genom att sekreteraren tar fram uppgifter om de avtal som slutits på arbetsmarknaden under året. Dessutom inhämtas statistik över löneutvecklingen.

Årets beslut om ledamotsarvodet innebar att arvodet höjdes med 1 500 kronor till 59 800 kronor per månad fr.o.m. den 1 november 2013, vilket motsvarar ca 2,6 procent. I de överväganden som låg till grund för beslutet beaktade nämnden de löneförändringar som ägt rum enligt avtal på arbetsmarknaden.

Ledamotsarvodet betalas från anslaget 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. inom utgiftsområde 1.

I bilagan finns en redovisning av hur ledamotsarvodet utvecklats sedan 1994.

5. Tillsynsverksamheten rörande inkomstgarantier

Gällande ordning

I 13 kap. ersättningslagen finns bestämmelser om inkomstgaranti. Bestämmelserna anger bl.a. hur förmånen ska beräknas och på vilka grunder den kan jämkas. Den första jämkningsgrunden – som har gällt sedan jämkningsreglerna infördes 2006 – tar sikte på fall där garantitagaren har utfört förvärvsarbete i väsentlig omfattning åt någon annan utan att ta ut en skälig ersättning för det. Sedan den 1 januari 2011 gäller att jämkning också kan ske i de fall garantitagaren redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för avsättning till periodiseringsfond, upphovsmannakonto, expansionsfond, eget pensionssparande eller underskott av annan verksamhetsgren. Den tredje jämkningsgrunden – som även den kom till i samband med ändringarna den 1 januari 2011 – avser fall där garantitagaren redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsin-

komster. Slutligen gäller som en fjärde jämningsgrund att jämkning kan komma i fråga om garantitagaren gjort sig skyldig till viss brottslighet. Denna jämningsgrund har gällt sedan 2006.

Beslut om rätt till inkomstgaranti fattas enligt nu gällande regler av Riksdagsförvaltningen när en ledamot lämnat riksdagen. Det ankommer sedan på den som vill ha garantin utbetald att begära det hos Statens tjänstepensionsverk (SPV). Eftersom andra inkomster påverkar storleken på inkomstgarantin ska garantitagaren ange vilka inkomster han eller hon beräknar att få. Dessa uppgifter ligger sedan till grund för preliminära utbetalningar. Året efter det att garantin betalats ut ska garantitagaren lämna en s.k. årsuppgift till SPV och ange hur stora inkomsterna faktiskt blev under året. Därefter gör verket en avstämning mot det belopp som betalats ut.

Även Sveriges ledamöter i Europaparlamentet har rätt till inkomstgaranti. Det följer av de övergångsbestämmelser som meddelades i anslutning till lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet upphävdes. I praktiken är bestämmelserna om inkomstgaranti, inklusive jämningsgrunderna, bara tillämpliga på garantitagare som lämnat Europaparlamentet före sommaren 2009.

Huvuddragen i tillsynsverksamheten

Med utgångspunkt i de årsuppgifter som garantitagarna lämnar till SPV gör nämnden ett urval av garantitagare som granskas närmare. Resultatet av denna granskning läggs sedan i förekommande fall till grund för beslut om att inleda ett tillsynsärende gentemot en garantitagare. Nämnden har delegerat till ordföranden att fatta beslut om att inleda sådana ärenden. Besluten dokumenteras i protokoll och expedieras till den berörda garantitagaren. I samband därmed lämnas också en skriftlig information om ärendet.

Under den fortsatta beredningen av tillsynsärendet inhämtas uppgifter från garantitagaren. I vissa fall hörs garantitagaren muntligen inför nämnden.

Beslut om jämkning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Tillsynen under 2013

Under verksamhetsåret granskades utbetalningar av inkomstgaranti som skett under 2012. Nämnden fattade beslut om att inleda totalt 13 tillsynsärenden. Samtliga ärenden skrevs av sedan ytterligare utredning visat att det inte fanns någon grund för jämkning.

Skälen till att tillsynsärenden har skrivits av varierade. I de fall där garantitagaren bedrivit enskild näringsverksamhet hade någon minskning av den pensionsgrundande inkomsten inte skett på det sätt som krävs för att jämkning ska kunna komma i fråga. Övriga fall har i huvudsak skrivits av eftersom det inte framkommit stöd för att garantitagaren har utfört förvärvsarbete i väsentlig omfattning utan att ta ut skäligen ersättning för det.

6. Kostnader

Kostnaderna för nämndens verksamhet betalas från anslaget 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag inom utgiftsområde 1. Under verksamhetsåret uppgick kostnaderna för nämnden till 204 000 kronor.

7. Övrigt

Under året har nämnden besvarat två remisser från Riksdagsförvaltningen.

Nämnden har mottagit sju brev från allmänheten.

BILAGA**Utvecklingen av riksdagsledamöternas arvode**

Förändring fr.o.m.	Arvodets storlek	Höjning	Procentuell höjning
1994-10-01	26 500		
1996-01-01	27 500	1 000	3,8
1997-01-01	29 500	2 000	6,8
1998-01-01	30 300	800	2,7
1999-01-01	36 000	5 700	12,2
1999-10-01	38 000	2 000	5,5
2000-10-01	40 000	2 000	5,2
2001-10-01	41 500	1 500	3,7
2002-11-01	43 200	1 700	4,1
2003-11-01	45 000	1 800	4,2
2004-11-01	46 400	1 400	3,1
2005-11-01	48 000	1 600	3,5
2006-11-01	49 200	1 200	2,5
2006-10-02	51 200	2 000	4,1
2007-11-01	52 900	1 700	3,2
2008-11-01	54 500	1 600	3,0
2009-11-01	55 000	500	0,9
2010-11-01	56 000	1 000	1,8
2011-11-01	57 000	1 000	1,8
2012-11-01	58 300	1 300	2,3
2013-11-01	59 800	1 500	2,6

Innan Riksdagens arvodesnämnd inrättades den 1 januari 1994 beslutade riksdagen själv om nivån på de ersättningar som skulle utgå till riksdagens ledamöter.

Beslutet om höjningen per den 1 januari 1999 fattades av riksdagen i samband med en översyn av riksdagsledamöternas arvodering. Av höjningen utgjorde 2 000 kronor en växling från kostnadsersättning till arvode.

Beslutet om en höjning per den 2 oktober 2006 fattades under våren 2007 med retroaktiv verkan. Det motiverades av att den skattepliktiga ersättning om 3 771 kronor och 50 öre som utgått till riksdagens ledamöter avskaffades fr.o.m. samma datum.